

[Hartvig Frisch.]

„Dagens Nyheder“s Side. I saa Fald vil jeg dertil lige sige, at det var et højst uheldigt Emne at anvende denne Form for skarp saglig Kritik paa. Den mindede nærmest om politisk Bidetang, idet man jo vidste, at Regeringen skulde have Loven gennemført til Mandag den 18., og fra Oppositionens Side stillede man sig i Begyndelsen saaledes, at man simpelt hen udnyttede denne sin Stilling. Men paa den anden Side, saaledes som Afstemningen faldt i Landstinget, skal vi maaske taget den som et Eksempel, der peger mod, hvordan man fra Oppositionens Side nu vil stille sig. Jeg kan sige, at fra Socialdemokratiets Side, og jeg tror fra Regeringens Side, er der ikke noget, man hellere vil have, end at Oppositionen indstiller sig paa en skarp, saglig Kritik, men paa den anden Side lader Regeringen om Ansvaret paa de Punkter, hvor den skal bære Ansvar.

Hele dette Spørgsmaal om Landstingets Stilling nu efter Valget minder mig om en Tale, Hørup holdt i 1899 i Studenterforeningen til konservative Studenter. Det var paa et Tidspunkt, der ligger lige før Konservatismens endelige Afsked med Regeringsmagten, og det var egentlig fra Hørups Side, ejendommeligt nok, et godt Raad, han vilde give disse konservative Studenter, idet han over for dem vilde pege paa det, der maatte være Konservatismens Opgave. Hørup udtalte ved den Lejlighed:

„Det er Landstinget, der har knust Højre. Allerede Opstillingen af et saadant kunstigt Hjælpekorps er skæbnesvangert, den er Udtryk for Svaghed og Tvivl og vækker Forestillingen om, at de konservative Ideer er mindre naturlige eller mindre folkelige end Fremskridtsideerne, at de ikke kan staa paa egne Ben og ikke paa lige Fod optage Kampen med Modstanderne.“

I disse Hørups Betragtninger ligger der efter min Mening en meget dyb Sandhed. Det er Landstinget, der har knust Højre. Højres eller, som det nu hedder, Det konservative Folkepartis Stilling til Landstinget er fortsat vedblevet at være denne, at man ikke har villet give Afkald paa dette Hjælpekorps, man har ikke turdet gøre Springet, og Følgen er blevet, at Partiet er forblevet i ganske den samme Stilling, som Hørup i 1899 antydede. Fra vor Side kan vi i og for sig ikke have noget derimod. En konservativ Politiker, der i sin Tid har været Medlem af dette Ting, Repræsentant for den Kreds, jeg nu repræsenterer, Hr. Chr. Reventlow, har udtalt:

Højres Dumhed er en Klippe, hvorpaa de andre Partier aldrig har bygget forgæves! En saadan Klippe — jeg refererer her en Højremands Udtalelse — kan vi jo ikke ligefrem være kede af.

Paa den anden Side maa det siges, at der har jo været enkelte Spør af, at disse Tanker, som Hørup dengang udsaaede, ogsaa til en vis Grad har spiret inden for Konservatismen. Det minder mig om noget, der staar ude paa Hørholm Gravkapel; der staar om Ordet: Det saas i Skrøbelighed, det opstaar i Kraft. Næmlig i Ole Bjørn Kraft, det ærede Medlem; hos ham er disse Tanker dog dukket frem, men desværre ikke tilstrækkelig stærkt til, at han har kunnet gøre dem gældende inden for sit Parti. Først nu efter dette Valg maa det vel blive et virkelig aktuelt Spørgsmaal for Det konservative Folkeparti at tage Stilling til disse Tanker, om man som Folkeparti kan vedblive at klynge sig til et Landsting.

Jeg vilde gerne ogsaa henvende nogle Ord til Venstre. Naar man efter dette Valg skal tale om Venstre, maa man jo uvilkaarligt ligesom sænke Stemmen lidt, det er, ligesom der er Lig i Huset. Hvis Venstres Førere i denne onde Tid vil have en Trøst, saa synes jeg, de skulde læse Niels Neergaards Erindringer — de er lige udkommet —, og jeg skal angive det paagældende Sted — det kunde være, enkelte Medlemmer har travlt og gerne vil vide, hvor Stedet er: det er Side 202 og følgende. Der finder man en meget interessant Redegørelse for den agrariske Bevægelse, der i sin Tid under Navnet „Rent Land“ hærgede Venstre — det var i Aarene 1887 og 1888, den nye Margarineproduktion var dukket op og havde skabt fuldkommen Panik i Landet. Og det interessante er, at Lensgreverne Mogens Frijs og Ahlefeldt-Laurvig, som begge var Medlemmer af Landstinget — man maa huske, at vi befinder os i Provinsorietidens allerbitreste Øjeblik —, fik Ørenlyd blandt Venstres Bønder. Der blev, under Betegnelsen „Rent Land“, rejst Krav om en fælles-agrarisk Politik, hvor Gods- ejere og Bønder gik sammen, og man bombarderede ude fra Landet Venstres Folketingsmænd med Trusler, med de groveste Breve, som naturligvis ogsaa virkede skræmmende paa mange af dem. Niels Neergaard anfører paa dette Sted en Udtalelse, som fremkom dengang fra Venstremanden N. J. Larsen, der tog til Orde imod denne Politik og prøvede at vende sig mod Stormen; han sagde:

„Det er ikke dansk Bondepolitik,